

SP A A R B O E K J E

SP AARBOEKJE

In dit boekje vind je antwoord op volgende vragen:

1. Ik wil verhuizen. Hoe vind ik een goede en betaalbare huurwoning?
2. Er is geen sociale woning beschikbaar voor mij. Heb ik recht op financiële hulp als ik een nieuwe huurwoning zoek?
3. Help! Ik kan mijn huur niet meer betalen... Wat nu?
4. Er zijn zoveel energieleveranciers. Hoe vind ik de goedkoopste leverancier voor gas en elektriciteit?
5. Mijn rekeningen voor elektriciteit en gas zijn zo hoog. Kan ik vermindering krijgen?
6. Iedereen praat over energie besparen. Hoe kan ik mijn woning aanpassen om energie te besparen?
7. Ik wil mijn huis beter isoleren, maar heb niet voldoende geld. Kan ik hulp krijgen?
8. Ik verwarm met mazout en kan mijn rekening niet betalen. Kan ik financiële hulp krijgen?
9. Water is toch een basisbehoefte? Kan ik korting krijgen op mijn waterrekening?
10. Mijn kinderen zijn belangrijk voor mij. Waar kan ik terecht als ik vragen heb over de opvoeding van mijn kind?
11. Mijn kind gaat naar school en dat kost geld. Hoe betaal ik al die rekeningen?
12. Mijn gezin en ik gaan graag op stap. Waar vind ik betaalbare activiteiten?
13. Wij gaan nooit met vakantie, want dat is te duur. Zijn er ook vakanties voor mensen met weinig geld?
14. Ik zit zonder geld, maar ik heb een gezondheidsprobleem. Waar kan ik terecht ?

15. Ik heb schulden die ik niet kan betalen. Wie kan mij helpen?
16. Soms heb ik geen geld om eten te kopen. Wie helpt me dan?
17. Alles verslijt zo rap. Waar kan ik betaalbare kleren kopen? En huisraad?
18. Ik vind geen werk. Wie kan me hierbij helpen?
19. Ik ga een opleiding volgen bij de VDAB. Wie betaalt mijn onkosten?
20. Eindelijk! Ik mag gaan solliciteren! Moet ik mijn vervoer zelf betalen?
21. Ik heb geen diploma, maar ik heb wel veel ervaring. Hoe kan ik dat bewijzen als ik solliciteer ?
22. Ik ben zelfstandige, maar het gaat niet goed met mijn zaak. Wie kan mij helpen?
23. De Vlaamse regering zegt dat ze armoede wil uitroeien.
Maar hoe weet de overheid wat leven in armoede echt betekent ?
24. Deze brochure is verre van volledig. Waar vind ik alle mogelijke premies en hulp terug?
Wie kan me vertellen op welke steun ik recht heb?
25. De brochure verwijst vaak naar websites en telefoonnummers.
Heb ik recht op goedkoop telefoneren en heb ik recht op goedkoop internet?

ARMOEDE BESTRIJDEN IN VLAANDEREN

Wist je dat

- sommige mensen recht hebben op een huursubsidie?
- heel veel kinderen recht hebben op een studietoelage?
- iedereen recht heeft op vakantie en vrije tijd?
- iedereen recht heeft om mee te praten en te beslissen?
- de Vlaamse regering heel wat maatregelen goedkeurde die het leven goedkoper maken, ook voor jou?

ARMOEDE IS EEN SCHENDING VAN DE MENSENRECHTEN.

Elke mens heeft recht op bestaanszekerheid en op een menswaardig leven. Artikel 23 van de Belgische Grondwet garandeert dat recht aan alle inwoners van het land. Mensen in armoede krijgen niet de kans om hun talenten volledig te ontplooiën. Dat is niet goed voor hen, maar dat is ook niet goed voor de samenleving. Want zo gaat er veel talent verloren. Daarom is armoede nadelig voor iedereen die deel uitmaakt van een samenleving en voor de samenleving als geheel.

De Vlaamse overheid wil armoede uitroeien.

De mens en een menswaardig leven voor iedereen staan daarbij centraal. Iedereen moet kunnen meedoen. Iedereen moet zich thuis voelen in onze samenleving. Alle diensten en rechten moeten dan ook bereikbaar zijn voor iedereen.

In Vlaanderen bestaan er heel wat sociale rechten (bijvoorbeeld school- en studietoelagen, huurpremie,...). Toch krijgen sommige Vlamingen niet alle voordelen waar ze recht op hebben: omdat ze niet weten dat ze bestaan, omdat ze niet in staat zijn om ze aan te vragen of omdat ze vergeten om ze aan te vragen. Daarom wil de Vlaamse regering ervoor zorgen dat zo veel mogelijk sociale rechten automatisch toegekend worden, zonder dat de burger er zelf iets voor moet doen. Dat werk is nog niet af. Er zijn nog altijd rechten die (nog) niet automatisch worden toegekend of die niet automatisch kunnen worden toegekend, maar die toch erg belangrijk zijn voor mensen met een laag inkomen.

In dit boekje vind je meer uitleg bij een aantal rechten. Je vindt hier niet alles terug wat de regering heeft gedaan om de armoede in Vlaanderen aan te pakken. De maatregelen die je hier kan lezen, maken een verschil in de portemonnee van vele mensen. Of het zijn maatregelen die het leven gemakkelijker maken voor vele mensen.

Het boekje is bedoeld voor iedereen die het wel eens moeilijk heeft om de eindjes aan elkaar te knopen. Iedereen kan wel eens hulp gebruiken. Dit boekje wijst je de weg om de nodige hulp te vinden. Je kan hier lezen waar je recht op hebt en wat je daarvoor moet doen. Je kan ook lezen waar je terecht kan voor hulp als je zelf niet weet hoe je eraan moet beginnen.

Maak er gebruik van, want al die maatregelen werden voor jou in het leven geroepen!

Vlaams minister van Armoedebestrijding

BETAALBAAR WONEN

1. Ik wil verhuizen. Hoe vind ik een goede en betaalbare huurwoning?

Mensen in armoede vinden niet gemakkelijk een geschikte en betaalbare woning.

Stappenplan voor als je een woning zoekt:

1. Schrijf je in bij de sociale huisvestingsmaatschappij die actief is in jouw gemeente. Misschien krijg je onmiddellijk een huis toegewezen, maar het is ook mogelijk dat je op een wachtlijst terecht komt. Je moet dan wachten tot jij aan de beurt bent.

2. Terwijl je op de wachtlijst staat, heb je natuurlijk ook een woning nodig. Je kan dan terecht bij een sociaal verhuurkantoor. Ook bij het sociaal verhuurkantoor kom je misschien terecht op een wachtlijst, maar als jij de woning het meest nodig hebt, dan krijg je voorrang.

Goed om te weten

Er zijn te weinig **sociale woningen** en er zijn te weinig betaalbare woningen voor wie een klein inkomen heeft. Daarom heeft de Vlaamse regering beslist om het aantal sociale woningen te verhogen. De afgelopen jaren zijn er 8.759 sociale huurwoningen bijgekomen. Jaarlijks waren er dat 625 meer dan de vroeger. Tegen 2023 wil men ruim 43000 nieuwe sociale huurwoningen realiseren zodat ook de meest kwetsbare groepen een betaalbare woning vinden.

Goed om te weten

Een **sociaal verhuurkantoor** huurt huizen en appartementen van privé-eigenaars. Het sociaal verhuurkantoor (of SVK) helpt de eigenaars met het opknappen en het onderhoud van de woningen. In ruil daarvoor kan het SVK de woning verhuren aan een betaalbare prijs.

Door de financiële steun van de Vlaamse regering kunnen de sociale verhuurkantoren in meer gemeenten actief zijn en kunnen ze meer woningen aanbieden.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Op de website www.vmsw.be/nl/algemeen/zoek-een-woonorganisatie kan je de naam van je gemeente invullen. Je krijgt dan een lijst met de namen en adressen van de huisvestingsmaatschappijen en van de sociale verhuurkantoren in jouw regio.

Je kan ook langsgaan bij het OCMW om meer informatie te vragen.

2. Er is geen sociale woning beschikbaar voor mij. Heb ik recht op financiële hulp als ik een nieuwe huurwoning zoek?

Soms heb je recht op een tegemoetkoming in de huurprijs (een huursubsidie) of op de Vlaamse huurpremie.

DE HUURSUBSIDIE

Als je verhuist van een slechte en onaangepaste woning naar een betere woning, dan heb je misschien recht op een tegemoetkoming in de huurprijs of een huursubsidie. De huursubsidie is eigenlijk een soort verhuissubsidie.

Voor wie?

Je komt in aanmerking voor de huursubsidie als je onlangs verhuist bent of binnenkort zal verhuizen. Huurders die vroeger al een huursubsidie of tegemoetkoming in de huurprijs hebben gekregen, komen niet meer in aanmerking.

Wat betekent dat voor jou?

Je moet zelf de aanvraag voor de huursubsidie indienen.

Het aanvraagformulier kan je vinden op de volgende website:

www.wonenvlaanderen.be/premies/vlaamse_tegemoetkoming_in_de_huurprijs/hoede_tegemoetkoming_in_de_huurprijs_aanvragen

Je kan het formulier ook aanvragen bij Wonen-Vlaanderen:

- per telefoon: 02 553 82 98
- per e-mail: wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be
- per post door een brief te sturen naar:
Wonen-Vlaanderen
Phoenixgebouw
Koning Albert-II Laan 19 bus 40
1210 Brussel

Het ingevulde aanvraagformulier stuur je per post terug aan Wonen-Vlaanderen.

Je vraagt de subsidie het best aan voor je naar je nieuwe huurwoning verhuist. Je moet dan wel binnen de negen maanden na de aanvraagdatum de nieuwe woning huren.

Als je al verhuisd bent naar je nieuwe woning, dan heb je nog negen maanden de tijd om een aanvraag in te dienen.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan meer informatie vragen bij je gemeente of bij het OCMW van jouw gemeente.

Je kan ook meer informatie krijgen bij het sociaal verhuurkantoor dat in jouw gemeente actief is.

DE VLAAMSE HUURPREMIE

De Vlaamse huurpremie is een premie die je kan ontvangen als je minstens vier jaar op de wachtlijst staat voor een sociale woning.

De Vlaamse huurpremie is iets anders dan de huursubsidie. Je kan maar één van de twee krijgen. Wonen-Vlaanderen stuurt je automatisch een aanvraagformulier als je in aanmerking komt voor de Vlaamse huurpremie. Stuur dat formulier zeker terug. Ook als je al een huursubsidie ontvangt, reageer dan toch. Wonen-Vlaanderen kijkt immers na wat voor jou het voordeligst is en keert altijd de hoogste premie uit.

Voor wie?

Om in aanmerking te komen voor de huurpremie, moet je gedurende de laatste vier jaar ononderbroken ingeschreven zijn bij een sociale huisvestingsmaatschappij die actief is in jouw gemeente.

Om recht te hebben op de premie, mag je huurprijs hoogstens tussen de 570 en 627 euro zijn (afhankelijk van waar je woont). Dit bedrag wordt nog wat opgetrokken als er personen ten laste zijn.

Wat betekent dat voor jou?

Als je recht hebt op de huurpremie, dan krijg je automatisch een gedeeltelijk ingevuld formulier van Wonen-Vlaanderen waarmee je de huurpremie kan aanvragen. Je moet het formulier nalezen, aanvullen, ondertekenen en terugsturen samen met een kopie van je huurcontract. Binnen de drie maanden krijg je bericht.

Geen recht op de premie

Als je geen invulformulier van Wonen-Vlaanderen ontvangt, kom je wellicht niet in aanmerking voor een huurpremie. Als je denkt dat je toch aan alle voorwaarden voldoet, dan kan je

- meer informatie vragen bij je sociale huisvestingsmaatschappij

OF

- een e-mail sturen naar huurpremie@rwo.vlaanderen.be. Vergeet niet om in die e-mail je rijksregisternummer te vermelden. Je krijgt dan een antwoord waarin staat waarom je volgens de gegevens niet in aanmerking komt. Kloppen deze gegevens niet dan dien je deze te laten verbeteren bij jouw sociale huisvestingsmaatschappij.

Heel belangrijk

Als je de huurpremie ontvangt, moet je:

- ervoor zorgen dat je gegevens bij de sociale huisvestingsmaatschappij altijd juist zijn.

Vergeet niet:

- Om de (twee)jaarlijkse brieven te beantwoorden waarin de huisvestingsmaatschappij vraagt om je gegevens te bevestigen.
- Om altijd de wijzigingen in het gezin aan de huisvestingsmaatschappij te melden.
- steeds ingeschreven blijven bij een sociale huisvestingsmaatschappij die actief is in jouw gemeente.

Vergeet niet:

- Als je verhuist naar een nieuwe huurwoning moet je binnen de drie maanden inschrijven bij de sociale huisvestingsmaatschappij van je nieuwe gemeente.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Je kan hulp vragen bij je gemeente of bij het OCMW van jouw gemeente.

Je kan voor meer informatie rechtstreeks contact nemen met Wonen-Vlaanderen

- per e-mail: huurpremie@rwo.vlaanderen.be
- per telefoon, door te bellen naar het telefoonnummer in jouw provincie:
  - Antwerpen: 03 224 61 16
  - Limburg: 011 74 22 00
  - Oost-Vlaanderen: 09 265 45 11
  - West-Vlaanderen: 050 44 28 80
  - Vlaams-Brabant: 016 24 97 77

3. Help! Ik kan mijn huur niet meer betalen... Wat nu?

De jongste jaren gebeurde het steeds vaker dat gezinnen uit hun woning worden gezet omdat ze de huur niet meer kunnen betalen. Vaak zijn er financiële problemen door ziekte, werkloosheid of een echtscheiding.

HET HUURGARANTIEFONDS

De Vlaamse regering wil vermijden dat mensen uit hun huis worden gezet. Daarom biedt de Vlaamse regering de verhuurders de garantie dat ze de huur voor hun woning zullen ontvangen, ook als de huurder niet meer kan betalen. Daarvoor richtte ze het huurgarantiefonds op. De officiële naam van het fonds is 'Het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen'.

Wat betekent dat voor jou ?

Als je huurder bent en je kan de huur niet betalen, dan word je niet direct uit je huis gezet. Als jij je huur niet betaalt gedurende drie maanden, dan kan de huisbaas aan de vrederechter vragen om het huurcontract stop te zetten. Als je huisbaas is aangesloten bij het Huurgarantiefonds, kan de vrederechter beslissen dat dit Fonds de huur in jouw plaats betaalt gedurende maximum drie maanden. Voorwaarde is wel dat je dat voorschot binnen de twaalf maanden terugbetaalt aan het Fonds.

Jij moet niet terugbetalen:

- als je langdurig ziek bent;
- of als je buiten je wil om werkloos werd;
- of als je moet rondkomen van een leefloon;
- of als je een laag pensioen hebt.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Je kan meer informatie vragen bij het OCMW van jouw gemeente.

Je kan het huurgarantiefonds rechtstreeks contacteren:

- per e-mail: huurgarantiefonds@rwo.vlaanderen.be
- per telefoon: 02 553 19 10

BETAALBARE ENERGIE IN DE WONING

Electriciteit, gas en water nemen elke maand een grote hap uit het gezinsbudget. Vooral in de winter zijn die kosten hoog. Vele huizen zijn niet goed geïsoleerd of hebben een verouderde verwarmingsinstallatie, waardoor de rekeningen nog hoger zijn. Mensen met een laag inkomen hebben het moeilijk om die rekeningen te betalen.

Goed om te weten

De Vlaamse regering wil de energiekost voor gezinnen verlagen. Dat doet de regering door:

- mensen te helpen bij het kiezen van de goedkoopste leverancier voor gas en elektriciteit;
- mensen te helpen bij het aanpassen van hun woning om energie te besparen;
- mensen te helpen bij het betalen van de rekeningen.

4. Er zijn zoveel energieleveranciers. Hoe vind ik de goedkoopste leverancier voor gas en elektriciteit?

Iedereen kan vrij zijn energieleverancier kiezen, het speelt geen rol of je eigenaar bent of je woning huurt. Je kan dus gewoon kiezen voor de leverancier die het goedkoopst is. Toch blijven vele gezinnen te veel betalen voor hun gas of elektriciteit omdat ze niet weten welke leverancier de goedkoopste is. Daarom werd de V-test opgesteld.

DE V-TEST

De V- test is een test waarmee je via een website snel en eenvoudig kan zien wie voor jou op dit moment de goedkoopste leverancier is. In de test vul je in hoeveel je nu verbruikt en dan wordt berekend hoeveel je het volgend jaar moet betalen bij elke leverancier. De test vergelijkt alle leveranciers die in jouw gemeente actief zijn. Op basis van de resultaten kan je dan beslissen bij welke leverancier je een contract wil afsluiten. Veranderen van leverancier is gratis.

Wat betekent dat voor jou?

Door over te schakelen naar een goedkopere leverancier of over te stappen naar een goedkoper contract bij je huidige leverancier kan je soms honderden euro's per jaar besparen.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Het OCMW van jouw gemeente helpt je graag bij het invullen van de test en bij het veranderen van leverancier.

Je kan ook alle informatie vinden op de website www.vreg.be en je kan daar ook zelf de test invullen.

Je kan voor alle vragen ook rechtstreeks terecht bij de VREG (de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt)

- per e-mail: info@vreg.be
- per telefoon: bel het gratis nummer 1700 en vraag om verbonden te worden met de VREG
- per post door een brief te sturen naar:
Vlaamse Regulator van de
Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 19
1000 Brussel

5. Mijn rekeningen voor elektriciteit en gas zijn zo hoog. Kan ik vermindering krijgen?

GRATIS ELEKTRICITEIT

Elk gezin in Vlaanderen heeft recht op een gratis hoeveelheid elektriciteit in de woning, namelijk 100 kWh per gezin plus 100 kWh per gezinslid. Een gezin van vier personen heeft dus recht op 500 kWh gratis. Deze korting kan je vinden op de eerste afrekeningsfactuur die je na 1 mei krijgt.

DE SOCIALE MAXIMUMPRIJS VOOR MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN

Mensen met een laag inkomen betalen soms minder dan andere mensen voor hun elektriciteit en gas. Zij krijgen de sociale maximumprijs.

Voor wie?

Je hebt recht op de sociale maximumprijs als jij of iemand van je gezin recht heeft op een uitkering zoals bijvoorbeeld:

- een leefloon of een equivalent leefloon;
- een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of een inkomensgarantie voor ouderen;
- een tegemoetkoming aan gehandicapten;
- een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden;
- een tegemoetkoming voor hulp van derden;
- een bijkomende kinderbijslag voor kinderen met een handicap.

Tip

Controleer of je deze korting gekregen hebt. Als dat niet zo is, bel je best naar je leverancier. Hij moet dit dan rechtzetten. Doet hij dit niet, dan kan je klacht neerleggen bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt. (zie: www.vreg.be/klachtenformulier of bel gratis naar het nummer 1700)

Je hebt er ook recht op als je een appartement huurt van een sociale huisvestingsmaatschappij waar wordt verwarmd op aardgas met een gemeenschappelijke ketel.

Wat betekent dat voor jou?

De leverancier rekent automatisch de sociale maximumprijs aan bij mensen die er recht op hebben. Je moet er dus niet zelf om vragen.

Je denkt dat je recht hebt op de sociale maximumprijs en je leverancier rekent toch een hogere prijs aan?

Bezorg dan het attest dat bewijst dat je aan de voorwaarden voldoet aan je leverancier.

Goed om te weten

Als je geniet van de sociale maximumprijs voor energie, dan worden de premies die de netbeheerders Eandis en Infrac aanbieden voor energiebesparende investeringen met 50% verhoogd. Voor meer informatie kan je surfen naar

www.energiesparen.be.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Voor alle vragen over de sociale maximumprijs kan je steeds terecht bij je energieleverancier of bij het OCMW van jouw gemeente.

Je kan meer informatie vragen over je recht op de sociale maximumprijs bij de FOD Economie

- per e-mail: soc.ener@economie.fgov.be
- per telefoon: 0800 120 33 (gratis nummer)
- per post door een brief te sturen naar:

Algemene Directie Energie – Sociale Energie
Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel

Op de website www.sociaaltarief.economie.fgov.be kan je nagaan of je recht automatisch wordt toegekend.

De uitgebreide lijst van mensen die recht hebben op de sociale maximumprijzen kan je vinden op www.energiesparen.be/sociaal/beschermd/wie

MINIMALE LEVERING VAN AARDGAS VIA DE BUDGETMETER

Gezinnen die hun facturen voor aardgas niet meer kunnen betalen, krijgen een oplaadbare budgetmeter. Wanneer ze geld hebben, kunnen ze die meter opladen om later het betaalde aardgas te gebruiken. Net zoals je een prepaid kaart koopt voor je telefoon. Als het vooraf betaalde aardgas opgebruikt is, is er nog een nootkrediet van 1000 kWh. Als ook dat nootkrediet is opgebruikt, dan val je zonder aardgas totdat de meter opnieuw wordt opgeladen met de budgetmeterkaart.

Sommige gezinnen vallen midden in de winter zonder verwarming omdat ze geen geld hebben om hun meter op te laden. Om dat te vermijden, kan je een beperkte financiële steun krijgen om de meter op te laden.

Wat betekent dat voor jou?

Als je een oplaadbare budgetmeter hebt voor aardgas en je hebt geen geld om de meter op te laden, dan kan het OCMW je in de winter helpen.

In de periode van 1 december tot 1 maart kan het OCMW elke twee weken een beperkt bedrag opladen op jouw aardgasbudgetmeter.

Het OCMW is niet verplicht om deze hulp aan te bieden maar kan je dan misschien wel op een andere manier helpen.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Het OCMW in jouw gemeente kan je vertellen of je in aanmerking komt voor deze hulp.

Je kan ook bellen naar het gratis nummer 0800/12033.

Goed om te weten

Elektriciteit en aardgas mogen niet worden afgesloten van 1 december tot 1 maart.

Afhankelijk van de weersomstandigheden kan de minister deze termijn vroeger laten beginnen of verlengen.

Tip

Vraag een gratis energiescan aan. Je kan al gauw 30% besparen op energie en dus ook héél wat geld uitsparen door vrij eenvoudige ingrepen.

6. Iedereen praat over energie besparen. Hoe kan ik mijn woning aanpassen om energie te besparen?

Als je niet weet hoe je je huis kan aanpassen om energie te besparen, dan kan je het huis laten doorlichten en een energiescan laten doen. Je kan ook kortingsbonnen krijgen om energiezuinige huishoudtoestellen te kopen.

DE GRATIS ENERGIESCAN VOOR KWETSBARE GEZINNEN

Een energiescan houdt in dat een specialist (een energiescanner) bij je thuis komt kijken hoe je huis verbeterd kan worden. Hij bekijkt je hele woning en gaat op zoek naar nutteloos energieverbruik. Hij inspecteert het gebouw, hij kijkt of er voldoende isolatie is, hij inspecteert de thermostaat en de verwarmingsinstallatie. Hij begeleidt je ook om de voordeligste leverancier te vinden. Hij kijkt ook hoeveel water je verbruikt en welke elektrische toestellen en verlichting je gebruikt.

Op basis van al die gegevens geeft de specialist advies over de dingen die je kan doen om energie te besparen. Je krijgt per kamer handige tips die je meteen kan toepassen. Deze specialist zal zelf al enkele aanpassingen gratis uitvoeren: bijvoorbeeld een spaarkop plaatsen op de douche, gloeilampen vervangen door spaarlampen, warmte reflecterende folie aanbrengen achter radiatoren, isolatie aanbrengen rond buizen van de verwarming of het warme water.

Voor wie?

Je hebt recht op de gratis energiescan als je voldoet aan één van volgende voorwaarden:

- je geniet van de sociale maximumprijs voor energie;
- jouw netbeheerder diende een verzoek in tot afsluiting van jouw aansluiting bij de lokale adviescommissie (LAC);
- je hebt een actieve budgetmeter voor elektriciteit of aardgas;
- je behoort tot de doelgroep meest behoeftigen voor het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE);
- je woont in een woning van een sociale huisvestingsmaatschappij of je huurt van een sociaal verhuurkantoor;
- je huurcontract is geregistreerd en je betaalt hoogstens 450 euro per maand aan huur.

Wat betekent dat voor jou?

De energiescan is gratis. Ook de eerste aanpassingen en het advies van de specialist zijn gratis. Je krijgt een verslag met :

- een overzicht van de huidige situatie in je woning ;
- energietips die je meteen heel wat geld doen uitsparen ;
- een lijstje met verdere besparingsmogelijkheden (dakisolatie, hoog rendementsglas, condensatieketel).

Als je nog geen dakisolatie, geen dubbel glas of een oude verwarmingsinstallatie hebt, kan je een tweede gratis energiescan aanvragen. Er wordt dan samen met jou bekeken hoe je nog meer kunt besparen.

WAAR KAN JE TERECHT OM EEN ENERGIESCAN AAN TE VRAGEN?

Voor meer informatie over de scans kan je terecht bij de leverancier van je gemeente:

- Infrac: www.energiescans.be of bel 078 35 30 20
- Eandis: www.gratisenergiescan.be of bel 078 35 35 34

Goed om te weten

LAC is de afkorting voor lokale adviescommissie.

Die komt samen als er een vraag is van de leverancier van gas en elektriciteit (Eandis of Infrac) of van de leverancier van water (VMW) om de toevoer van gas/elektriciteit/water aan een woning te mogen afsluiten. In de commissie zitten mensen van het OCMW en afgevaardigden van Eandis/Infrac of van de VMW. De persoon waarbij men de levering wil afsluiten wordt telkens ook uitgenodigd voor de vergadering. De commissie beslist of de leverancier de toevoer mag afsluiten.

KORTINGSBONNEN OP NIEUWE TOESTELLEN

Als je nieuwe huishoudtoestellen koopt, dan kan je misschien kortingsbonnen krijgen waarmee je energiezuinige toestellen kan kopen. Zuinige toestellen zijn niet goedkoop en daarom heeft de Vlaamse regering een kortingsbon geïntroduceerd. Die moet de hogere kostprijs gedeeltelijk compenseren.

Goed om te weten

Je kan veel geld besparen door energiezuinige toestellen te gebruiken.

Koelkasten met een energielabel 'A+' of 'A++' verbruiken per jaar 60 tot 65 euro minder dan een toestel van vijftien jaar oud.

Met een wasmachine met een AAA-label bespaar je jaarlijks zo'n 70 euro aan elektriciteit en water ten opzichte van een vergelijkbaar toestel uit 1995.

Dat komt door nieuwe toegepaste technologieën, die een stuk efficiënter zijn.

Voor wie?

Je komt in aanmerking voor een kortingsbon als je recht hebt op de sociale maximumprijzen. Meer uitleg daarover vind je bij vraag 5.

Wat betekent dat voor jou?

Je krijgt per jaar één kortingsbon van 150 euro om een nieuwe koelkast (met minstens 'A+') of een wasmachine (met 'AAA') te kopen. Je moet die bon aanvragen bij de netbeheerder die verantwoordelijk is voor de elektriciteitsverdeling in jouw gemeente.

Bij je aanvraag moet je een attest voegen dat bewijst dat je een 'beschermde afnemer' bent.

De kortingsbon wordt je dan per aangetekende brief bezorgd. Die moet je dan meenemen als je je toestel gaat kopen. Niet alle handelaars aanvaarden de kortingsbonnen. Vraag dus zeker vooraf of de handelaar deelneemt aan de actie.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Meer informatie over de kortingsbon vind je op www.energiesparen.be/kortingbonbeschermd

Het aanvraagformulier kan je vinden bij Infracx:

- per telefoon: 078 35 35 34
- per e-mail: premies@infracx.be
- op de website: www.infracx.be/nl/premies-en-acties/energiezuinige-acties/kortingsbon-energiezuinig-toestel

De uitgebreide lijst van mensen die recht hebben op de sociale maximumprijzen kan je vinden op www.energiesparen.be/sociaal/beschermd/wie. Op die lijst zie je ook welk attest je nodig hebt en waar je dat kan krijgen.

Ook het OCMW van jouw gemeente kan je meer informatie bezorgen en kan je helpen bij het opzoeken en invullen van het aanvraagformulier en de nodige attesten.

7. Ik wil mijn huis beter isoleren, maar heb niet voldoende geld. Kan ik hulp krijgen?

Binnen enkele jaren zal dakisolatie in alle Vlaamse woningen verplicht zijn. Een eigenaar die een woning verhuurt, kan dus beter het dak zo gauw mogelijk (laten) isoleren. Voor huurwoningen die verhuurd worden aan mensen met een laag inkomen, is er nu hulp via de sociale dakisolatieprojecten. Er bestaat ook een mogelijkheid om een goedkope lening te krijgen voor isolatiewerken en andere werken aan een woning die helpen om energie te besparen.

SOCIALE DAKISOLATIEPROJECTEN

Verhuurders krijgen een extra hoge premie en ook begeleiding bij het isoleren van het dak van de woning die ze verhuren aan kwetsbare gezinnen.

Alle huurders die recht hebben op een gratis energiescan (zie vraag 6) komen in aanmerking, uitgezonderd huurders bij een sociale huisvestingsmaatschappij.

Wat betekent dat voor jou?

Jouw woning wordt beter geïsoleerd en daardoor zullen de verwarmingskosten dalen.

De verhuurder moet beloven dat hij de huurprijs van de woning niet verhoogt en dat hij het lopend huurcontract niet voortijdig opzegt.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Als huurder kan jij volgende stappen zetten:

- als er nog geen energiescan is uitgevoerd in je woning:
  - vraag dan meteen een gratis energiescan aan. De energiescanner helpt je verder.
- als er al wel een energiescan werd uitgevoerd in je woning:
  - neem contact op met een promotor sociale dakisolatie uit jouw buurt. Adressen kan je vinden op www.energiesparen.be/socialedakisolatie
  - of bel je netbeheerder :
Eandis: 078 353534
Infrac: 078 353020

Prat met je huisbaas over de mogelijkheid van de sociale dakisolatie. Hij heeft er alle belang bij om een beroep te doen op de premie.

Goed om te weten

Als je geniet van de sociale maximumprijs voor energie, dan worden de premies die de netbeheerders Eandis en Infrac aanbieden voor energiebesparende investeringen met 50% verhoogd. Voor meer informatie kan je surfen naar www.energiesparen.be.

EEN GOEDKOPE LENING

(= Ondersteuning van FRGE-leningen)

Het is ook mogelijk om een goedkope of zelfs renteloze lening af te sluiten om je huis aan te passen zodat je kan besparen op het energieverbruik.

Hoe werkt het ?

Je kan een lening krijgen van maximum 10.000 euro. Die lening moet je terugbetalen over een periode van vijf jaar.

De werken die in aanmerking komen voor deze lening, zijn:

- isolatie van dak, vloeren en muren;
- vervanging van een oude stookketel;
- plaatsing van hoogrendementsglas in de ramen;
- plaatsing van thermostatische kranen op de radiatoren of een kamerthermostaat met tijdsindeling;
- een energie-audit van de woning;
- installatie van een zonneboiler;
- installatie van een warmtepomp.

Voor wie?

Er zijn twee mogelijkheden:

1. De goedkope lening:

zowel voor de huurder als voor de eigenaar van een huis. Je betaalt dan 2% rente.

2. De renteloze lening:

voor wie een huis huurt of wie in een eigen huis woont en het financieel moeilijk heeft. Je hoort tot die doelgroep als je voldoet aan één van volgende voorwaarden:

- je heb recht op de verhoogde tegemoetkoming van het ziekenfonds;
- je jaarlijks brutogeïnsinkomen is niet hoger dan 16.632,81 euro, verhoogd met 3.079,19 euro per persoon ten laste, bijvoorbeeld iemand met een klein pensioen;
- je zit in schuldbemiddeling (bij OCMW of CAW) en kan je verwarmingsfactuur niet betalen;
- je krijgt hulp van het OCMW voor onbetaalde facturen voor gas of elektriciteit.

Wat betekent dat voor jou?

Je kan een lening krijgen van maximum 10.000 euro waarop je weinig of geen rente moet betalen. De lening moet je afbetalen op vijf jaar tijd.

Als je een renteloze lening krijgt, dan krijg je ook ondersteuning tijdens het hele renovatieproject. Je wordt geholpen bij het bepalen van de beste investeringen, het kiezen van een aannemer, het opvolgen van de werking en het aanvragen van subsidies. Die begeleiding is volledig gratis.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

In bijna elke gemeente is er een organisatie (de zogenaamde Lokale Entiteit) die deze goedkope en renteloze leningen verstrekt. Je kan meer informatie krijgen bij de gemeente of bij het OCMW van jouw gemeente. Zij kunnen je vertellen waar je de lening moet aanvragen.

Je kan ook kijken op www.frge.be/contact.php waar je een lijst vindt van alle Lokale Entiteiten in Vlaanderen en Brussel.

8. Ik verwarm met mazout en kan mijn rekening niet betalen. Kan ik financiële hulp krijgen?

Mensen die zich in een financieel moeilijke situatie bevinden, kunnen hulp krijgen om hun verwarmingskosten te betalen.

VERWARMINGSTOELAGE VIA HET SOCIAAL VERWARMINGSFONDS

Als je verwarmt met stookolie (mazout), met verwarmingspetroleum of met propaan gas dat in grote hoeveelheden aan huis wordt geleverd, dan heb je misschien recht op een tussenkomst in de rekening.

Voor wie?

Je krijgt een verwarmingstoelage als:

- je recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering

OF

- je in schuldbemiddeling zit of in een collectieve schuldenregeling én je de verwarmingsfactuur niet kan betalen.

Hoe werkt het ?

Je moet contact opnemen met het OCMW van jouw gemeente, binnen de 60 dagen na de levering van de brandstof. Als je aan alle voorwaarden voldoet, betaalt het OCMW een deel van je factuur terug.

Wat betekent dat voor jou?

Je krijgt een deel van de verwarmingsfactuur terugbetaald. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van de soort brandstof die je gebruikt en van de prijs van de brandstof. Hoe hoger de prijs, hoe hoger de tussenkomst. Het gaat over maximum 1500 liter. Het maximumbedrag waar je recht op hebt is 300 euro. Je kan elk jaar opnieuw een aanvraag doen voor de verwarmingstoelage.

Belangrijk

Het Fonds komt niet tussen voor

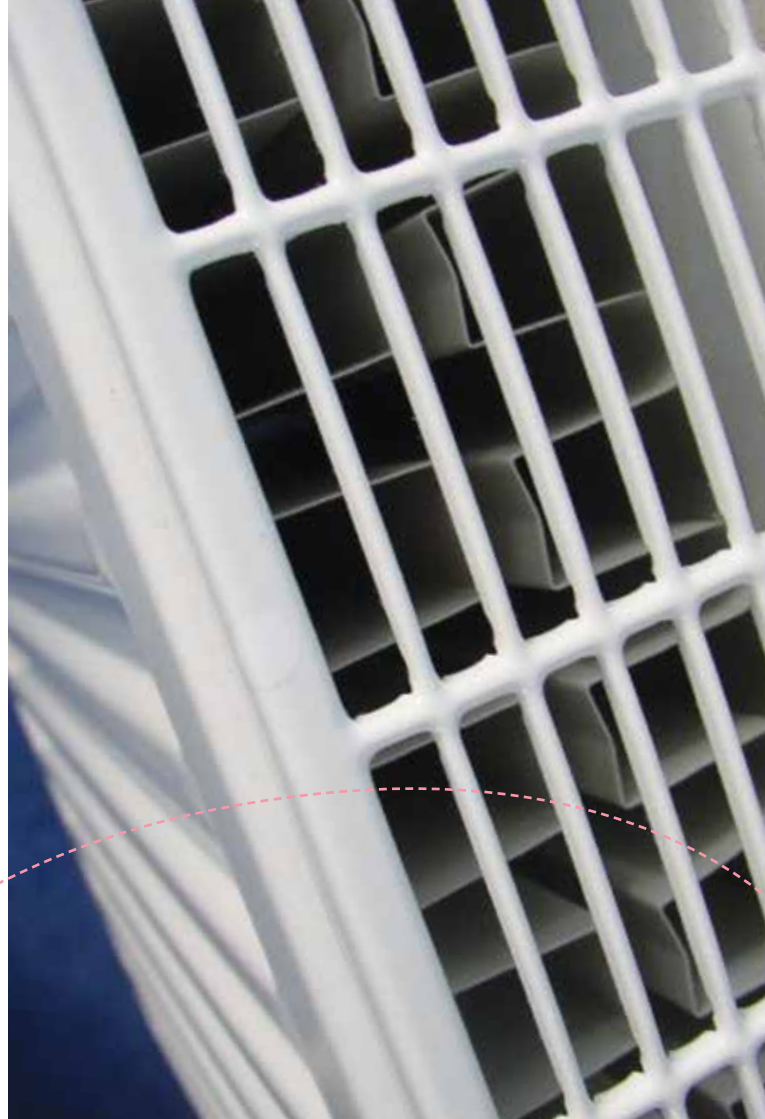
- elektrische verwarming;
- aardgas via aansluiting op het stadsdistributienet.

Wie verwarmt met aardgas, kan bij het OCMW terecht voor de minimale levering van aardgas via de budgetmeter (zie vraag 5).

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Het OCMW van jouw gemeente kan je alle informatie geven over het verwarmingsfonds. Ook voor de aanvraag van hulp uit het fonds kan je terecht bij het OCMW.

BETAALBAAR DRINKWATER

9. Water is toch een basisbehoefte? Kan ik korting krijgen op mijn waterrekening?

Het is belangrijk om te kunnen beschikken over voldoende zuiver drinkwater.

De Vlaamse regering wil dat ook mensen met een laag inkomen hun waterrekening kunnen betalen.

Als je de waterrekening betaalt, dan betaal je eigenlijk vier dingen:

- een vast abonnementsgeld
- de levering van het water
- het vervoer van het afvalwater via de riolering (=de gemeentelijke saneringsbijdrage)
- de zuivering van het afvalwater (=de bovengemeentelijke saneringsbijdrage)..

Er bestaan kortingen en vrijstellingen op elk onderdeel van de waterrekening.

EEN GRATIS HOEVEELHEID WATER

Jijzelf en iedereen die officieel bij je inwoont heeft recht op vijftien kubieke meter (15 m³ of 15.000 liter) gratis geleverd water per jaar. Je betaalt wel om het afvalwater te vervoeren en te zuiveren. Je betaalt ook je abonnementsgeld.

Voor wie?

Iedereen heeft recht op die gratis hoeveelheid water. Je krijgt die automatisch en je hoeft er niets voor te doen.

Vrijstelling om sociale redenen

Sommige gezinnen moeten niet of minder betalen voor het vervoeren en zuiveren van het afvalwater, en ook voor hun abonnement. Deze mensen krijgen een vrijstelling om sociale redenen.

Wat betekent dat voor jou?

Als je recht hebt op een vrijstelling om sociale redenen, dan krijg je die meestal automatisch.

Wil je weten of jij minder mag betalen voor water? Bel dan naar je watermaatschappij of naar het OCMW.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan alle informatie vinden op de website:
www.vmm.be/waterloket

Je kan voor meer informatie ook altijd terecht bij je watermaatschappij. Het adres van je watermaatschappij vind je op je factuur. Je kan de gegevens ook opzoeken via de postcodezoeker op www.vmm.be/waterloket.

Je kan ook terecht bij het OCMW van jouw gemeente.

Goed om te weten

Als je huisbaas de waterrekening niet heeft betaald, dan kan de watermaatschappij het water afsluiten in een gebouw. Sinds 20 januari 2014 moet de watermaatschappij ook de huurders verwittigen dat het water zal worden afgesloten. Tussen die verwittiging en de afsluiting moet er een periode zijn van 6 weken. In die 6 weken kan nog een regeling worden uitgewerkt met de watermaatschappij.

VOORDELEN VOOR BESCHERMDE KLANTEN

Beschermde klanten krijgen meer rechten bij de levering van water. Zo zijn ze beter beschermd als ze problemen hebben om de factuur te betalen.

Voor wie?

Je bent beschermde klant:

- als je een leefloon of een tegemoetkoming van het OCMW krijgt;
- of als je een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of een inkomensgarantie voor ouderen krijgt;
- of als je een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden krijgt;
- of als je een tegemoetkoming voor hulp van derden krijgt;
- of als je een tegemoetkoming voor mensen met een handicap krijgt;
- of als je een bijkomende kinderbijslag voor kinderen met een handicap krijgt.

Wat betekent dat voor jou?

Als beschermde klant heb je recht op:

- Een gratis waterscan: iemand van de watermaatschappij komt langs bij jou thuis en
  - bekijkt samen met jou of je water kan besparen;
  - geeft uitleg over de stand van de meter;
  - kijkt samen met jou rond in je woning om de toestellen die water verbruiken na te kijken;
  - controleert of er leidingen uit lood in je woning zijn. Het water dat uit loden leidingen stroomt is immers niet goed voor je gezondheid.

- Gratis opname van de meterstand: als beschermde klant kan je vragen dat er elk jaar iemand langskomt om de stand van de meter op te nemen. Je moet daarvoor niet betalen.
- Maandelijkse betaling: je betaalt dan maandelijks een tussentijdse factuur in plaats van om de drie maanden. Daardoor kan je de betalingen beter spreiden en moet je nooit een groot bedrag ineens betalen.
- Afbetalingsplan op maat: zo betaal je de factuur in delen. De watermaatschappij houdt rekening met jouw situatie als ze het bedrag vastlegt dat je elke maand moet betalen.
- Als beschermde klant moet je ook niet extra betalen voor herinneringsbrieven en ingebrekestellingen vanwege de watermaatschappij.

Belangrijk:

Wil je graag maandelijks betalen, een afbetalingsplan op maat krijgen, dat je watermeter afgelezen wordt? Contacteer dan je watermaatschappij. Ook als je een gratis waterscan wil voor je woning, contacteer je de watermaatschappij.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan alle informatie vinden op de website:

www.vmm.be/waterloket

Je kan voor meer informatie ook altijd terecht bij je watermaatschappij. Het adres van vind je op je factuur.

Je kan de gegevens ook opzoeken via de postcodezoeker op

www.vmm.be/waterloket.

Je kan ook terecht bij het OCMW van jouw gemeente.

GEZIN EN OPVOEDING

10. Mijn kinderen zijn belangrijk voor mij. Waar kan ik terecht als ik vragen heb over de opvoeding van mijn kind?

Ouders en aanstaande ouders willen het beste voor hun kinderen. Ze hebben vaak veel vragen over de opvoeding en de verzorging van kinderen. De Vlaamse regering wil ouders helpen om antwoord te krijgen op hun vragen. Daarom richtte ze de Huizen van het Kind op.

HUIZEN VAN HET KIND

Er zijn in Vlaanderen en Brussel veertien Huizen van het Kind. Elk Huis van het Kind heeft een groot aanbod aan activiteiten.

Wat kan je er zoal vinden?

- Je kan er terecht voor een consultatie van Kind en Gezin. Je kindje wordt gemeten en gewogen. De verpleegkundige geeft advies over de verzorging, voeding, veiligheid en opvoeding van je kindje. Indien nodig wordt een vaccin toegediend. De dokter onderzoekt je kindje.
- Je vindt er een antwoord op elke mogelijke vraag over de opvoeding van kinderen, van bij de geboorte tot de puberteit. Een opvoedingsconsulent geeft antwoord op al je vragen.
- Je vindt er informatie over zwangerschap, kraamzorg, kinderopvang, speelpleinwerking, scholen, kinderoppas.
- Je kan er samen met je kind komen spelen.
- Je kan er ook gewoon met andere ouders praten.
- Alle activiteiten zijn gratis.

Belangrijk

Nog niet elke gemeente heeft een Huis van het Kind. Elke gemeente heeft wel een consultatiebureau van Kind en Gezin. Als er in jouw gemeente nog geen Huis van het Kind bestaat, ga dan zeker naar het consultatiebureau.

Voor wie?

Voor alle ouders en voor alle aanstaande ouders.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan bij de gemeente of bij het OCMW van jouw gemeente vragen of er een Huis van het Kind is in jouw gemeente.

Je kan ook alle adressen vinden op deze website:
www.huizenvanhetkind.be/hk/map/

Goed om te weten

De Vlaamse regering werkt aan een uitbreiding van de kinderopvang. Vanaf 1 oktober 2014 wordt de prijs voor kinderopvang steeds berekend op basis van je inkomen. De prijs kan schommelen van 1,56 euro tot 27,71 euro.

Je kan zelf een berekening maken op de website van Kind en Gezin www.kindengezin.be/toepassingen/prijs-voor-opvang.jsp

ONDERWIJS

11. Mijn kind gaat naar school en dat kost geld. Hoe betaal ik al die rekeningen?

Heel wat ouders hebben moeite om de schoolrekeningen te betalen. De schoolrekening neemt nog steeds een grote hap uit het budget van een gezin.

SCHOOLTOELAGE EN STUDIETOELAGE

Veel kinderen in Vlaanderen hebben recht op een schooltoelage of een studietoelage. Daarmee kan je voor een deel de kosten van de school betalen. Je krijgt alleen een toelage als je aan bepaalde voorwaarden voldoet. Een belangrijke voorwaarde is dat het gezinsinkomen niet te hoog mag zijn. Een toelage moet je nu nog zelf aanvragen. Het is belangrijk om de schooltoelage of studietoelage op tijd aan te vragen.

Tip

Als je moeite hebt om de rekening te betalen, vraag dan aan de school om samen een afbetalingsplan op te stellen. Zo kan je de kosten spreiden en hoef je niet het hele bedrag in één keer te betalen.

Wat betekent dat voor jou?

- Je moet zelf een aanvraag indienen. Dat kan al vanaf 1 augustus, dus al voordat het schooljaar begint!
- Je kan een formulier vragen bij het secretariaat van je school of per post aanvragen bij:

Afdeling Studietoelagen
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Je kan het formulier ook downloaden via de website

www.studietoelagen.be

Als je vorig jaar een toelage had en je vergeet om opnieuw een toelage aan te vragen, dan onderzoekt het ministerie tijdens de tweede helft van het schooljaar of je weer recht hebt op een toelage. Indien ja, dan stuurt het ministerie jou een formulier dat al gedeeltelijk is ingevuld. Je moet het formulier nalezen, aanvullen, ondertekenen en op tijd terugsturen met de post.

Heel belangrijk:

Je kan een aanvraag indienen vanaf 1 augustus.

Alle formulieren moeten ingediend worden ten laatste op 1 juni. Daarna is het te laat.

Tip

Als je een aanvraag voor een schooltoelage voor basisonderwijs of secundair onderwijs hebt ingediend, kan je een voorschot vragen bij het OCMW. Als je een aanvraag voor een studietoelage hoger onderwijs hebt ingediend, kan je een voorschot vragen bij de dienst studentenvoorzieningen van je hogeschool of universiteit.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan meer informatie vragen bij het secretariaat van je school.

Veel gemeenten en scholen organiseren informatiedagen over schooltoelagen en studietoelagen. Daar kan je terecht met al je vragen en daar helpen ze je ook bij het nalezen en invullen van het formulier. Vraag in de school wanneer er een informatiedag is.

Je bent ook welkom op de bezoekersnamiddagen in elke provinciehoofdstad. Elke maandag- en elke woensdagnamiddag van 13.30 tot 16.30 kan je daar terecht. Het adres voor jouw provincie vind je op de website: www.ond.vlaanderen.be/studietoelagen/hulp/provinciale_diensten.htm

Je kan ook alle informatie vinden via de website www.studietoelagen.be

Ook het OCMW kan je informatie geven en kan je helpen bij het invullen van de aanvraag.

VRIJE TIJD

12. Mijn gezin en ik gaan graag op stap. Waar vind ik betaalbare activiteiten?

DE UITPAS

De UiTPAS is een kaart waarmee je kan deelnemen aan allerlei activiteiten, zoals cultuur, sport en ontspanning: een film, toneel, dans, een sportclub, cursussen,...

Voor wie?

De UITPAS is er voor iedereen. Mensen met een laag inkomen krijgen korting op de prijs van de UITPAS.

Wat betekent dat voor jou?

- Je haalt een UITPAS bij de gemeente of bij een deelnemende organisatie.
- Je krijgt informatie over allerlei activiteiten waaraan je kan deelnemen. Je krijgt informatie over wat er te doen is en waar het doorgaat.
- Je kan nieuwe dingen proberen en je kan de dingen die je graag doet vaker doen.
- De UITPAS is ook een spaarkaart. Je kan punten sparen die je later kan inruilen voor een extra voordeeltorting of een cadeau.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Meer informatie vind je bij CultuurNet Vlaanderen:

- per telefoon: 02 551 18 70
- per e-mail: info@uitpas.be
- op de website: www.uitpas.be

Vraag bij het OCMW van jouw gemeente of bij jouw vereniging of er een UiTPAS bestaat en of er andere kortingen zijn waar je recht op hebt.

De UiTPAS kost

- 5 euro voor volwassenen;
- 2 euro als je jonger bent dan 18.

Mensen met een laag inkomen krijgen een **GRATIS** UiTPAS én het daaraan verbonden kansentarieff, ook voor schooluitstappen.

De UiTPAS bestaat nog maar in 5 gemeenten: Aalst, Erpe-Mere, Lede, Haaltert en Brussel. In de toekomst zullen meer gemeenten een UiTPAS hebben. In de gemeenten waar nog geen UiTPAS bestaat, zijn er vaak andere kortingen.

Goed om te weten

Het Fonds Vrijetijdsparticipatie werkt samen met lokale sociale organisaties om via het verlenen van een tussenkomst de financiële drempels voor vrijetijdsparticipatie weg te werken. Contacteer het Fonds om na te gaan of er in jouw gemeente al een dergelijke samenwerking bestaat. Meer informatie vind je bij het Fonds Vrijetijdsparticipatie:

- per telefoon: 02 548 26 71
- per e-mail: info@fondsvrijetijdsparticipatie.be
- op de website: www.fondsvrijetijdsparticipatie.be

13. Wij gaan nooit met vakantie, want dat is te duur. Zijn er ook vakanties voor mensen met weinig geld?

HET STEUNPUNT VAKANTIEPARTICIPATIE

Als je geen of weinig geld hebt om met vakantie te gaan, dan kan je via het Steunpunt Vakantieparticipatie een vakantie of daguitstap reserveren. Je kan kiezen tussen een ruim aanbod: daguitstappen, vakantieverblijven, groepsverblijven en georganiseerde vakanties.

Goed om te weten

Eén Vlaming op vijf kan zich geen weekje vakantie veroorloven. Nochtans heeft vakantie vele positieve effecten. Vakantie geeft mensen een duwtje in de rug zodat ze er weer tegenaan kunnen. Uit onderzoek blijkt dat vakantie de (mentale) gezondheid bevordert, de familiebanden versterkt en sociale netwerken vergroot. Na een vakantie staan mensen positiever in het leven en hebben ze meer zelfvertrouwen.

Wat betekent dat voor jou?

Je kan terecht bij het Steunpunt

- als je een laag inkomen hebt;
- of als je recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering;
- of als je in schuldbemiddeling zit;
- of als je een persoon bent met een handicap die verblijft in een voorziening die lid is van het Steunpunt Vakantieparticipatie.

Als je lid bent van een sociale organisatie zoals een wijkhuis, een buurthuis, een vrouwenvereniging enzovoort, dan kan je via hen een aanvraag doen.

Als je geen lid bent, dan kan je terecht bij een 'Rap op Stapkantoor' of rechtstreeks bij het Steunpunt Vakantieparticipatie.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Meer informatie vind je bij Steunpunt Vakantieparticipatie

- op hun website www.vakantieparticipatie.be
- per e-mail: vakantieparticipatie@toerismevlaanderen.be
- per fax: 02 504 04 05
- per telefoon: 02 504 03 91

Je kan ook informatie vragen bij het OCMW in jouw gemeente.

Tip

Steunpunt Vakantieparticipatie biedt ook sociale tarieven aan mensen met een handicap en/of aan mensen die in een VAPH-voorziening verblijven die door het Steunpunt Vakantieparticipatie als lid werd erkend.

GEZONDHEID

14. Ik zit zonder geld, maar ik heb een gezondheidsprobleem. Waar kan ik terecht?

Doktersrekeningen kunnen hoog oplopen. Vele mensen stellen een bezoek aan de dokter uit omdat ze er het geld niet voor hebben. Dat is niet nodig, er zijn andere manieren. Je kan bijvoorbeeld naar een wijkgezondheidscentrum gaan. Mensen met een laag inkomen krijgen ook een hogere terugbetaling bij het ziekenfonds.

Tip

Zorg ervoor dat je aansluiting bij een ziekenfonds in orde is. Je moet je aansluiten bij een ziekenfonds:

- als je ouder bent dan 25 jaar;
- of als je jonger bent dan 25 jaar en werkt;
- of als je jonger bent dan 25 jaar en je bent werkloos én je ontvangt een uitkering.

Meer informatie vind je bij het OCMW of op volgende website:

www.vlaanderen.be/nl/gezin-welzijn-en-gezondheid/gezondheidszorg/ziekteverzekering-en-zorgverzekering/ziekteverzekering

DE DERDEBETALERSREGELING BIJ HUISARTSEN

De derdebetalersregeling betekent dat je bij je huisdokter slechts het bedrag betaalt dat het ziekenfonds niet terugbetaalt. De rest van je rekening betaalt het ziekenfonds rechtstreeks door aan je dokter. Zo moet jij die kosten niet voorschieten en je moet geen briefje binnen brengen bij het ziekenfonds.

Voor wie?

Je kan gebruik maken van de derdebetalersregeling

- als je recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering;
- of als je inkomen niet hoger is dan het leefloon;
- of als je verhoogde kinderbijslag krijgt;
- of als je zes maanden volledig werkloos bent;
- of als jij je in een individuele financiële noodsituatie bevindt.

Wat betekent dat voor jou?

Je betaalt je huisarts slechts 1 euro of 1,5 euro.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je huisarts kan je vertellen of je recht hebt op de derdebetalersregeling.

Je kan ook alle informatie over de derdebetalersregeling krijgen bij de plaatselijke afdeling van je ziekenfonds.

Tip

Als je een laag inkomen hebt, ga dan zeker eens langs bij je ziekenfonds om uit te zoeken of je recht hebt op **de verhoogde verzekeringstegemoetkoming** (= het RVV-statuuut). Als je recht hebt op de verhoogde tegemoetkoming dan moet je minder betalen bij de dokter, tandarts, ziekenhuisverblijf en voor sommige geneesmiddelen bij de apotheker.

WIJKGEZONDHEIDSCENTRUM

In een wijkgezondheidscentrum vind je een huisarts en kan je terecht voor verpleegkundige zorgen. Sommige wijkgezondheidscentra hebben ook een kinesist, maatschappelijk werker, diëtist in huis. Het centrum is altijd op een goed bereikbare plaats en het is gemakkelijk toegankelijk.

Wat betekent dat voor jou?

- Als je in het werkingsgebied van een wijkgezondheidscentrum woont, kan je je inschrijven bij het team van zorgverstrekkers van het wijkgezondheidscentrum. Hiermee verklaar je je akkoord om voor alle zorgen van huisarts, verpleging en (desgevallend) kinesitherapie op consultatie te gaan in het wijkgezondheidscentrum.
- De inschrijving in het wijkgezondheidscentrum is gratis.
- Dus als je ingeschreven bent, moet je niet betalen voor een huisbezoek of raadpleging bij de huisarts, verpleegkundige of kinesist en je hoeft daarvoor dus geen prestatiebriefjes meer binnen te brengen bij het ziekenfonds.
- Je moet wel betalen voor medicatie, verzorgingsmateriaal, een raadpleging bij de specialist.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Als je wil weten of er een wijkgezondheidscentrum is bij jou in de buurt, dan kan je kijken op deze website: www.vwgc.be/info.php. Daar vind je alle adressen en telefoonnummers.

Je kan ook een e-mail sturen naar de Vereniging van Wijkgezondheidscentra: info@vwgc.be

The background of the entire page is a close-up, high-angle photograph of numerous Euro coins of various denominations (1, 2, 5, 10, 20, 50 cents and 1, 2, 5 Euros) scattered across the surface. The coins are in shades of gold, silver, and copper, and their intricate designs and embossed numbers are visible. The lighting creates soft shadows and highlights the metallic texture of the coins.

PREVENTIEVE AANPAK SCHULDENOVERLAST

15. Ik heb schulden die ik niet kan betalen. Wie kan mij helpen?

Als je schulden hebt, dan moet je ze zo snel mogelijk aanpakken. Als je het niet zelf kan, zoek je best zo snel mogelijk hulp. Er zijn verschillende mogelijkheden.

BUDGETBEGELEIDING

Bij budgetbegeleiding beheer je zelf je budget. Je ontvangt zelf je inkomsten en je betaalt zelf je rekeningen. Een maatschappelijk werker helpt je met het opmaken van een budgetplan, een inventaris van je schulden, geeft advies, biedt persoonlijke ondersteuning, ... Met het budgetplan, dat je samen met de maatschappelijk werker opstelt, kan je je uitgaven plannen en zo je schulden afbetalen.

BUDGETBEHEER

Als je er niet in slaagt om je administratie bij te houden en je rekeningen op tijd te betalen, dan is budgetbeheer beter voor jou. Het verschil met budgetbegeleiding is dat nu de maatschappelijk werker je inkomsten ontvangt en de betalingen van je vaste kosten en van je schulden doet in jouw plaats. Je krijgt leefgeld om eten mee te kopen of om andere noodzakelijke aankopen te kunnen betalen.

Heel belangrijk

Voor grote schulden kan je een beroep doen op:

1. Schuldbemiddeling

Als je in schuldbemiddeling gaat zal een schuldbemiddelaar proberen om een regeling te treffen met je schuldeisers over de betaling van je schulden. De schuldbemiddelaar kan bijvoorbeeld afspreken dat je je schulden gespreid mag terugbetalen.

OF

2. Collectieve schuldenregeling

Een collectieve schuldenregeling moet je aanvragen met een verzoekschrift bij de arbeidsrechtbank. Als je toegelaten wordt tot een collectieve schuldenregeling stelt de rechter een schuldbemiddelaar aan. Je ontvangt niet meer zelf je inkomen.

De schuldbemiddelaar zorgt in de mate van het mogelijke voor de afbetaling van de schulden. Hij zal je een deel van je inkomen geven om dagelijkse behoeften, zoals eten, huur, vaste kosten, ... mee te betalen: dit wordt leefgeld genoemd. Voor grotere uitgaven moet je de toestemming vragen van de schuldbemiddelaar of zelfs van de rechter.

Tip

Laat nooit rekeningen liggen! Zoek snel hulp als je schulden hebt. Wacht niet te lang om naar het OCMW te gaan.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Wanneer je schulden hebt, kan je meer informatie vinden op www.eerstehulpbijschulden.be

Je kan terecht voor hulp bij het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) van je gemeente of bij het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW).

16. Soms heb ik geen geld om eten te kopen. Wie helpt me dan?

DE SOCIALE KRUIDENIER

Een sociale kruidenier is een winkel waar mensen in armoede heel goedkoop kunnen winkelen. Er zijn nog niet veel sociale kruideniers in ons land. De Vlaamse regering wil dat er meer komen.

Wat betekent dat voor jou?

Bij de sociale kruidenier kan je voedingsproducten kopen zoals brood, fruit, groenten, couscous, melk, olijven, ... Je kan er ook producten kopen om mee schoon te maken of producten voor in de badkamer.

De prijzen zijn er heel laag. Die zijn gemiddeld 20% lager dan in de goedkoopste supermarkt.

In de winkel werken meestal ook mensen in armoede, als vrijwilliger en soms als werknemer. De medewerkers weten wat het is om in armoede te leven.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Voor alle informatie kan je terecht bij:
Sociale Kruideniers Vlaanderen vzw
Rolwagenstraat 49
2018 Antwerpen
telefoon: 03 226.13.93 of 0486 849.349

De lijst met sociale kruideniers vind je op de website:
www.socialekruideniersvlaanderen.be/waar-vind-je-ons

Je kan ook informatie krijgen bij het OCMW van
jouw gemeente.

HET SOCIAAL RESTAURANT

Een sociaal restaurant is een restaurant waar je gezond, lekker en goedkoop kan eten. Er zijn ongeveer 150 sociale restaurants in Vlaanderen. De Vlaamse regering wil dat er nog meer komen zodat meer mensen er samen kunnen eten.

Wat betekent dat voor jou?

In een sociaal restaurant kan je elke dag een warme maaltijd eten aan een zeer lage prijs. Soms betaal je minder dan 1,5 euro voor

een kind en minder dan 3,5 euro voor een volwassene. Je ontmoet er andere mensen en je krijgt er tips om gezond te eten.

Ook in een sociaal restaurant weten de medewerkers wat leven in armoede betekent. Vaak werken er ook mensen in armoede. Soms kan je in een sociaal restaurant ook een opleiding krijgen om later als kok of als serveerster te gaan werken.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Wil je weten of er een sociaal restaurant is bij jou in de buurt? Bij het OCMW weten ze dat. Ze kunnen je het adres geven en alle informatie die je nodig hebt.

DE VOEDSELBANK

Als je helemaal geen geld meer over hebt om voedsel te kopen, voor jezelf of je gezin, dan kan je bij de voedselbank terecht. De voedselbank krijgt voeding van warenhuizen, winkels en producenten. Ze verdelen die voeding dan aan sociale organisaties. Bij die organisaties kan jij gratis een pakket voeding ophalen.

Wat betekent dat voor jou?

Een hele lijst van organisaties helpt om voedselpakketten te verdelen aan mensen in armoede.

De plaats waar je een voedselpakket kan krijgen, is verschillend van gemeente tot gemeente. Het kan gaan om :

- erkende sociale centra;
- opvangthuizen;
- buurthuizen;
- sociale restaurants;
- ....

Je krijgt daar een pakket met voedingsproducten voor jou en je gezin. In het pakket zit onder andere brood of rijst, pasta, couscous, blikjes met groenten, soms ook verse groenten en fruit. Je moet het eten wel zelf klaar maken.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Wil je weten waar je gratis voedselpakketten kan krijgen? Bij het OCMW weten ze dat. Ze kunnen je het adres geven en alle informatie die je nodig hebt.

17. Alles verslijt zo snel. Waar kan ik betaalbare kleren kopen? En huisraad?

DE KRINGWINKEL

Een kringwinkel verkoopt spullen die andere mensen niet meer gebruiken. De kringwinkel gaat die spullen ophalen en repareert ze als dat nodig is. De inkomsten uit de verkoop worden vooral gebruikt voor het behoud en de creatie van arbeidsplaatsen voor mensen die weinig kansen hebben op de arbeidsmarkt. De Vlaamse regering wil meer kringwinkels.

Wat betekent dat voor jou?

In de kringwinkel kan iedereen, ook mensen in armoede, kwaliteitsvolle goederen kopen. In de kringwinkel zijn de producten keurig uitgestald en gerangschikt volgens productgroep (meubels, kleding, boeken, huisraad, ...)

De winkel is klantvriendelijk en aantrekkelijk ingericht zodat je alles gemakkelijk kan vinden.

De medewerkers van een kringwinkel zijn vaak zelf mensen die in armoede hebben geleefd. Ze krijgen hier een opleiding of ze hebben vast werk gevonden in de kringwinkel.

Als er geen kringwinkel is in jouw gemeente, dan kan je misschien terecht bij OXFAM, bij Spullenhulp, bij Sint Vincentiusvereniging, ...

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan alle informatie vinden op de website www.dekringwinkel.be. Daar kan je opzoeken waar er een kringwinkel is in jouw buurt.

Ook het OCMW van jouw gemeente kan je meer informatie geven over de kringwinkel en over andere plaatsen waar je betaalbare kleren en huisraad kan kopen.

Goed om te weten

Sommige mensen kunnen bij De Lijn een goedkoper abonnement krijgen. Als je een leefloon krijgt of de inkomensgarantie voor ouderen, dan moet je daar niet zelf om vragen.

De Lijn stuurt je automatisch een uitnodiging om zo'n abonnement aan te schaffen. Bij die uitnodiging zit de nodige uitleg.

WERK

18. Ik vind geen werk. Wie kan me hierbij helpen?

Een job vinden en behouden is een moeilijke opgave. De VDAB (De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) kan je daarbij helpen.

DE WERK-WELZIJNSCONSULENT

De VDAB geeft speciale begeleiding aan mensen in armoede die werk zoeken. De begeleiding gebeurt door een zogenaamde 'werk-welzijnsconsulent'.

Wat betekent dat voor jou?

De werk-welzijnsconsulent:

- helpt je uitzoeken wat jij graag wil doen, wat je verwacht van een job en waar je goed in bent;
- houdt rekening met jouw situatie en respecteert jouw keuzes;
- zoekt naar mogelijke bijscholingen en opleidingen voor jou;
- zoekt mee naar geschikt werk voor jou.

DE INDIVIDUELE BEROEPSOPLEIDING (IBO)

Als je werkloos bent, kan je via een IBO-contract aan de slag bij een werkgever. Je leert dan de job in het bedrijf zelf.

Wat betekent dat voor jou?

- Je volgt gedurende één à zes maanden een opleiding op de werkvloer.
- Daarna krijg je een arbeidsovereenkomst.
- Tijdens je opleiding word je betaald.

Tip

Schrijf je in bij de VDAB. Als je ingeschreven bent heb je recht op:

- begeleiding bij het vinden van werk;
- een opleiding. Met zo'n opleiding verhoog je je kansen om werk te vinden.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan meer informatie krijgen over de werk-welzijnsconsulent of de individuele beroepsopleiding bij de VDAB:

- per telefoon: 0800 30 700 (gratis nummer)
- per e-mail: info@vdab.be
- ga naar een kantoor in jouw buurt.

Het adres vind je op volgende website:

www.vdab.be/contact/contact.jsp.

Duid aan 'regionaal VDAB-kantoor of Werkwinkel', dan krijg je een lijst met adressen in jouw buurt.

Tip

Vind je niet wat je zoekt bij de VDAB? Is er te veel informatie en weet je niet waar te beginnen?

Neem contact met één van de ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting.

E-mail: Marleen.Koch@vdab.be

Telefoon: bel het gratis nummer 0800 30 700 en vraag naar een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting.

ARBEIDSZORG

Er kunnen redenen zijn waarom je niet (of niet meer) kan werken. Misschien kan je de stress van een job niet aan. Misschien kan je het werkritme niet volgen. Maar je wil wel graag werken om onder de mensen te zijn of om bezig te zijn. Dan kan je terecht in de arbeidszorg.

Arbeidszorg is bedoeld voor mensen die niet, nog niet of niet meer terecht kunnen in het reguliere of beschermde arbeidscircuit.

Wat betekent dat voor jou?

- Je krijgt werk op maat.
- Je krijgt begeleiding bij het werk.
- Je hebt geen arbeidsovereenkomst.
- Je krijgt geen loon.
- Je behoudt je uitkering.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Je kan meer informatie krijgen over arbeidszorg bij de VDAB:

- per telefoon: 0800 30 700 (gratis nummer)
- per e-mail: info@vdab.be
- ga naar een kantoor in jouw buurt.

Het adres vind je op volgende website www.vdab.be/contact/contact.jsp. Duid aan 'regionaal VDAB-kantoor of Werkwinkel', dan krijg je een lijst met adressen in jouw buurt.

19. Ik ga een opleiding volgen bij de VDAB. Wie betaalt mijn onkosten?

Als je een opleiding volgt bij de VDAB, dan heb je recht op allerlei tegemoetkomingen. Daarmee kan je de extra kosten betalen die je moet maken om de opleiding te kunnen volgen.

De VDAB betaalt:

- Het inschrijvingsgeld en de nodige materialen en werkkledij.
- Het vervoer van en naar het opleidingscentrum.
  - Gebruik je de bus? Dan kan je een maandabonnement van De Lijn aanvragen dat je recht geeft op alle gewone diensten van trams en bussen van De Lijn in heel Vlaanderen. Indien nodig kan je dit abonnement verlengen.
  - Gebruik je een ander vervoermiddel, zoals de auto, trein, fiets, brommer...? Dan krijg je een kilometervergoeding van 0,15 euro per kilometer.
- Een verblijfsvergoeding: als de afstand tussen je woonplaats en het opleidingscentrum te groot is, kan je een verblijfsvergoeding krijgen. Dit is een tussenkomst voor een overnachting, je middagmaal en avondmaal.
- De kinderopvang: tijdens je opleiding wordt de opvang voor je kinderen (tot 12 jaar) terugbetaald.
  - Gaan ze nog niet naar school, dan worden je kosten voor voltijdse kinderopvang terugbetaald.
  - Zitten je kinderen in het kleuter- of basisonderwijs? Dan worden de kosten voor buitenschoolse kinderopvang vergoed. Voorwaarde is wel dat de opvang in een erkende instelling plaatsvindt. Je moet de gemaakte kosten bewijzen aan de hand van een onkostennota.

- Soms krijg je een premie van 1 euro per uur gevolgde opleiding. Dat geldt alleen voor opleidingen die minstens 150 uur bedragen en waarbij je minstens 24 uur les volgt per week.

Wat betekent dat voor jou?

De VDAB betaalt de vergoedingen verschillende keren per maand. Je moet dus niet wachten op je geld tot het einde van je opleiding.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Een overzicht van alle mogelijke premies vind je op de website van de VDAB:
www.vdab.be/opleidingen/opleidingspremies.shtml

Je kan ook meer informatie krijgen bij het opleidingscentrum waar je een opleiding gaat volgen.

20. Eindelijk! Ik mag gaan solliciteren! Moet ik mijn vervoer zelf betalen?

GOEDKOOP TREINTICKET

Als je gaat solliciteren of als je gaat meedoen aan een examen bij Selor of een openbaar bestuur, dan kan je een goedkoop treinticket kopen (1 euro enkel of 2 euro heen en terug).

Wat betekent dat voor jou?

Voordat je gaat solliciteren moet je naar de werkwinkel gaan en daar een attest vragen voor een goedkoop treinticket. Met dat attest krijg je in het station korting op de prijs van je ticket.

WAAR KAN JE
TERECHT VOOR MEER
INFORMATIE?

Je kan meer informatie krijgen bij de werkwinkel.

Het adres vind je op volgende website:

www.vdab.be/contact/contact.jsp.

Duid aan 'regionaal VDAB-kantoor of Werkwinkel', dan krijg je een lijst met adressen in jouw buurt.

21. Ik heb geen diploma, maar ik heb wel veel ervaring. Hoe kan ik dat bewijzen als ik solliciteer?

Een beroep kan je op verschillende wijzen leren. Je leert het op school, in een opleiding na je schooltijd of gewoon door het te doen. Ook door de activiteiten die je doet in je vrije tijd leer je soms dingen die nuttig zijn voor je werk. Misschien heb je ervaring opgedaan in een stage of een cursus. Misschien door vrijwilligerswerk of gewoon uit liefdebberij. Door de dagelijkse praktijk doe je ervaring op en word je goed in een job.

HET ERVARINGSBEWIJS

Als je geen diploma's of attesten hebt, dan kan je een ervaringsbewijs bekomen waarmee je kan bewijzen wat je kan.

Wat betekent dat voor jou?

Voor sommige beroepen werd een lijst opgesteld van alles wat je moet kunnen (alle vaardigheden die je nodig hebt) om dat beroep uit te oefenen.

Je kan testen afleggen om te bewijzen dat je over die vaardigheden beschikt. Als je slaagt, krijg je het ervaringsbewijs. Dat is een officieel bewijs van bekwaamheid, zoiets als een attest dus.

Je kan dat ervaringsbewijs gebruiken als je gaat solliciteren. Om het ervaringsbewijs te halen, neem je contact op met een erkend testcentrum.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Op de website www.ervaringsbewijs.be vind je alle nodige informatie, zoals:

- een lijst met beroepen waarvoor je een ervaringsbewijs kan halen;
- de lijst met erkende centra waar je de testen kan afleggen.

In die centra kan je terecht met al je vragen.

Je kan ook informatie vragen bij de werkwinkel of het VDAB-kantoor.

Goed om te weten

Sociale economie geeft kwetsbare mensen meer kans op zinvol werk.

De Vlaamse regering wil alle mensen de kans geven op werk. Daarom werden het aantal arbeidsplaatsen in de sociale economie uitgebreid. In de beschutte werkplaatsen komen er 145 voltijdse jobs bij, in de sociale werkplaatsen komen er 210 voltijdse jobs bij en in de lokale diensteneconomie komen er 210 voltijdse jobs bij.

Bovendien krijgen al die mensen meer en betere begeleiding.

22. Ik ben zelfstandige, maar het gaat niet goed met mijn zaak. Wie kan mij helpen?

Heel wat zelfstandigen hebben het moeilijk om het hoofd boven water te houden. De Vlaamse regering steunt het contact- en informatiepunt Tussenstap.

Boeren en tuinders in moeilijkheden kunnen ook terecht bij vzw Boeren op een Kruispunt.

TUSSENSTAP

Tussenstap geeft individuele begeleiding aan zelfstandigen in moeilijkheden en na een faling. Daarnaast geeft Tussenstap vorming aan OCMW-medewerkers om de hulpverlening aan zelfstandigen te verbeteren.

Wat betekent dat voor jou?

Elke situatie is anders. Als je hulp vraagt bij Tussenstap, dan kijken zij samen met jou welke de verschillende mogelijkheden zijn.

1. Je wil je zaak redden: Tussenstap bekijkt met jou welke stappen je kan zetten om niet failliet te gaan. Als je zaak niet meer te redden is, dan zeggen ze dat ook en dan krijg je uitleg over de stappen die je moet zetten.
2. Je zaak is failliet verklaard: Tussenstap ondersteunt jou en je gezin. Ze kijken samen met jou welke rechten je hebt op een vervangingsinkomen en hoe het zit met je ziekteverzekering.
3. Je zaak is failliet en jij bent op zoek naar een nieuwe toekomst:

Tussenstap helpt je met het beheersen van de schulden. Je krijgt tips om nieuw werk te vinden.

Tussenstap werkt met vrijwilligers. Het zijn mensen die weten wat het betekent om zelfstandige te zijn. Vaak zijn het mensen die zelf een faillissement achter de rug hebben. Ze weten precies hoe een zelfstandige in moeilijkheden zich voelt en met welke vragen je zit.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan Tussenstap bereiken

- per telefoon: 02/21 22 362
(iedere werkdag van 9 uur tot 12 uur)
- per e-mail: vraag@tussenstap.be
- per brief gericht aan volgend adres:

Tussenstap
Willebroekkaai 37
1000 Brussel

Tip

Ook als zelfstandige kan je voor financiële hulp terecht bij het OCMW.

Als je zaak niet goed draait, als je problemen hebt om je rekeningen te betalen, ga dan naar het OCMW in de gemeente waar je woont.

BOEREN OP EEN KRUISPUNT

Boeren en tuinders met ernstige problemen hebben soms niet de kracht om zelf een oplossing te zoeken voor hun probleem. Daarom heeft de Vlaamse overheid het project Vzw Boeren op een Kruispunt opgezet.

Wat betekent dat voor jou?

Als je bedrijf niet loopt zoals je wil, als je familieleven lijdt onder het bedrijf, als je graag met iemand wil praten over de toekomst van je bedrijf, als je er plots alleen voorstaat, ... dan kan je een beroep doen op de vertrouwenspersonen van Boeren op een Kruispunt.

Boeren op een Kruispunt werkt met vrijwilligers en met een vast team van medewerkers. Zij kennen het boerenbedrijf, ze hebben ervaring én omkadering om je daadwerkelijk te helpen.

Je kan zelf nagaan of je in een noodsituatie zit door de test in te vullen op de website:

www.boerenopeenkruispunt.be/Welkom/Zelftestovernoodsignalen.aspx.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Je kan Boeren op een Kruispunt bereiken

- per telefoon: 09 330 67 43
of op het gratis nummer 0800 99 138
- of je kan de regionale adviseur rechtstreeks contacteren
- alle contactgegevens per provincie vind je op de website www.boerenopeenkruispunt.be

INSPRAAK

23. De Vlaamse regering zegt dat ze armoede wil uitroeien. Maar hoe weet de overheid wat leven in armoede echt betekent?

De Vlaamse regering wil dat mensen in armoede mee kunnen praten over de maatregelen van de overheid. Ze moeten inspraak hebben en hun stem moet worden gehoord. Daarom geeft de Vlaamse regering onder andere een subsidie aan vzw TAO-Armoede om een team van ervaringsdeskundigen samen te stellen.

EEN TEAM VAN OPGELEIDE ERVARINGSDESKUNDIGEN IN VLAANDEREN.

Opgeleide ervaringsdeskundigen zijn mensen die in armoede hebben geleefd en die de binnenkant van armoede kennen. Zij volgden een opleiding waarin ze leerden om hun ervaring te gebruiken in de armoedebestrijding.

De overheid wil opgeleide ervaringsdeskundigen tewerkstellen in zoveel mogelijk organisaties. Omdat het niet mogelijk is voor elke organisatie om zelf een ervaringsdeskundige aan te werven, heeft vzw TAO een team samengesteld van ervaringsdeskundigen. Organisaties kunnen een beroep doen op mensen uit dat team om het advies en de zienswijze van mensen in armoede te gebruiken.

Wat biedt het team opgeleide ervaringsdeskundigen?

Alle organisaties kunnen een beroep doen op het team ervaringsdeskundigen van TAO-Armoede voor:

- vorming: algemene inzichten in de beleving van armoede;
- coaching: samen zoeken naar een betere manier van werken;
- advies: concrete tips rond het verlagen van drempels voor mensen in armoede;
- ervaring: organisaties kunnen een opgeleide ervaringsdeskundige van TAO Armoede inhuren voor korte en langdurige opdrachten.

De voordelen van het team opgeleide ervaringsdeskundigen:

- meer organisaties een kunnen beroep doen op ervaringsdeskundigen;
- de ervaringsdeskundigen hebben meer werkzekerheid en krijgen goede ondersteuning;

- organisaties die het team inhuurden gaan daarna misschien toch een ervaringsdeskundige aanwerven.

Wat betekent dat voor jou?

De organisaties die werken met opgeleide ervaringsdeskundigen weten beter wat armoede betekent. Dat is een voordeel als jij te maken krijgt met die organisaties. Het kan bijvoorbeeld gaan om het OCMW, om de VDAB, de ministeries, ...

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Er zijn ervaringsdeskundigen in elke provincie. De adressen kan je vinden op de website van TAO: www.tao-armoede.be/wie-we-zijn-contact.

Misschien wil je zelf wel een opleiding volgen voor ervaringsdeskundige? Daarover kan je alle informatie krijgen bij vzw De Link

- per telefoon: 02 204 06 90
- per e-mail: info@de-link.net
- door hen een bezoek te brengen:
vzw De Link
Sint-Katelijnestraat 16-18
1000 Brussel

RECHTEN

24. Deze brochure is verre van volledig.
Waar vind ik alle mogelijke premies en hulp terug?
Wie kan me vertellen op welke steun ik recht heb?

DE RECHTENVERKENNER

Op de website www.rechtenverkenner.be vind je alle informatie over alle premies en hulpmaatregelen:

- premies en andere voordelen op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, welzijn, energie, vervoer, justitie,...
- premies en hulp voor kwetsbare groepen: ouderen, chronisch zieken, personen met een handicap, werkzoekenden, personen met een laag inkomen,...

Je vindt er alle premies en voordelen van de verschillende overheden: federale, Vlaamse, provinciale en lokale overheid,... Alles waar je recht op hebt!

Je vindt er een fiche met basisinformatie over elk recht, met:

- een omschrijving van het recht;
- de voorwaarden waaraan je moet voldoen;
- de aanvraagprocedure die je moet volgen;
- de documenten die je bij je aanvraag moet meenemen;
- de contactgegevens van de dienst waar je het recht moet aanvragen;
- een overzicht van andere interessante rechten.

De gebruiksaanwijzing helpt je om snel te vinden wat je zoekt.

25. De brochure verwijst vaak naar websites en telefoonnummers. Heb ik recht op goedkoop telefoneren en heb ik recht op goedkoop internet?

HET SOCIAAL TARIEF

Het sociaal tarief is een korting die wordt gegeven op de factuur voor vaste of mobiele telefonie of internet. Alleen de grote aanbieders (providers/operators) zijn verplicht om het sociaal tarief te geven. De kleinere aanbieders zijn niet verplicht, maar doen het soms toch.

Voor wie?

Je hebt onder andere recht op een sociaal tarief :

- als je een leefloon krijgt;
- of als je 65 jaar of ouder bent en je hebt recht op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering en je woont alleen. Soms heb je ook recht op het sociaal tarief als je samenwoont met anderen;
- of als je 18 jaar of ouder bent en je hebt een handicap van meer dan 66% en je hebt recht op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering en je woont alleen. Soms heb je ook recht op het sociaal tarief als je samenwoont met anderen.

Wat betekent dat voor jou?

Je krijgt 40% korting met een maximum van 8,40 euro per maand. Als je denkt dat je recht hebt op het sociaal tarief, dan dien je een aanvraag in bij de aanbieder (ook provider of operator genoemd)

van jouw keuze. Dat kan per telefoon of door langs te gaan in een verkooppunt. De nummers vind je op volgende website: www.bipt.be/nl/consumenten/faq/88-welke-operatoren-zijn-verplicht-om-het-sociale-telefoontarief-te-verstrekken.

Je hoeft geen documenten toe te voegen. Als de aanbieder meer informatie nodig heeft, dan krijg je een brief van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT).

WAAR KAN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Het OCMW van jouw gemeente helpt je graag bij de aanvraag van het sociaal tarief.

Je kan alle informatie vinden op de website www.bipt.be/nl/consumenten/faq/list/28-sociale-tarief.

Je kan voor alle vragen ook rechtstreeks terecht bij het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT)

- per e-mail: info@bipt.be
- per telefoon: 02 226 88 88
- per fax: 02 226 88 77
- per post door een brief te sturen naar:

BIPT
Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel

ALGEMEEN

De Vlaamse regering nam ook algemene maatregelen die het leven beter maken voor mensen in armoede.

DE ARMOEDETOETS

Vanaf 2014 zal elke belangrijke nieuwe regelgeving van de Vlaamse regering getoetst worden aan de armoedetoets. Dat betekent dat men eerst zal kijken welke gevolgen die nieuwe regel heeft voor mensen in armoede. Als de gevolgen negatief zijn, dan wordt de regelgeving aangepast.

Ook heel belangrijk in de armoedetoets is dat nieuwe rechten vanaf nu automatisch moeten worden toegekend. Dat betekent dat je er niet meer zelf om moet vragen.

LOKAAL KINDERARMOEDEPLAN

De Vlaamse regering gaf 4,5 miljoen euro aan 70 gemeenten. Het gaat over de gemeenten in Vlaanderen en Brussel waar het meest kinderen in armoede wonen.

De gemeenten moeten dat geld gebruiken om kinderarmoede te bestrijden. Ze moeten daarvoor een lokaal kinderarmoedeplan opmaken, samen met de mensen in armoede en samen met andere partners.

Als je wil meepraten over dat plan, ga dan naar een vereniging waar armen het woord nemen, een welzijnsschakel of een cliënt-groep van het OCMW.

Tot besluit

In dit boekje staan niet alle maatregelen van de Vlaamse regering. We beperkten ons tot een aantal maatregelen die sedert 2009 werden genomen, versterkt of uitgebreid, en die direct helpen om het leven van mensen in armoede te verbeteren. Daarom vind je hier en daar ook maatregelen van de federale regering.

Er staan veel websites in. Op een website kan je nu eenmaal meer informatie vinden dan in een boekje. Als je geen computer hebt of geen internetverbinding, ga dan naar de plaatselijke bibliotheek in jouw gemeente. Meestal kan je daar gratis gebruik maken van een computer en internet.

Misschien kan je ook terecht bij Wie Online. Wie Online organiseert, in samenwerking met verenigingen tegen armoede, openbare computerruimtes. Bezoekers van de vereniging en omwonenden kunnen hier op verschillende momenten in de week vrij gebruik maken van de computers onder begeleiding van een vrijwilliger. **Wil je weten of er een Wie Online project in je buurt is? Bel 089 56 98 73.**

Hopelijk heb je heel wat informatie gevonden die je zal helpen om je rechten uit te oefenen.

Je kan ook steeds terecht bij het OCMW, bij het CAW, bij de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en bij de lokale verenigingen waar armen het woord nemen of bij het Netwerk tegen Armoede (02 204 06 55).

Je kan ook altijd bellen naar het gratis nummer 1700 (elke werkdag van 9u. tot 12.30 u. en van 13 u. tot 16 u.). Ook daar zal je de nodige informatie krijgen.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Marijke Enghien, afdelingshoofd a.i.
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Afdeling Welzijn en Samenleving
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel

Redactie: Lief Vandevoort

Vormgeving: Commotie

Wettelijk depot: D/2014/3241/071

Publicatie van de Vlaamse overheid
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Vlaanderen
verbeelding werkt